

AINEOPETUSSUUNNITELMA

LYÖMÄSOITTIMET

PIRKAN OPISTO Musiikin taiteen perusopetus / Pirkan musiikkiopisto

Tämä aineopetussuunnitelma koskee Pirkan opistossa annettavan musiikin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta lyömäsoitinten soiton osalta.

TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT

Tasosuoritusten tulee rohkaista oppilasta oman musiikillisen identiteetin etsimiseen.

Opettaja ja oppilas suunnittelevat tasosuoritukset yhdessä.

Ohjelman tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason sisältösuosituksia. Suoritukseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Ohjelman pitkäjänteisellä harjoittelemisella ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä lautakunnan kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi on oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikin muodossa se voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta. Yhteismusisointi voi pitää sisällään eri tyylejä, esimerkiksi kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia.

Tasosuoritus

Tasosuoritus koostuu ohjelmistoon sisältyvistä sävellyksistä ja asteikko- ja prima vista –soitosta sekä etydistä/etydeistä tai etydinomaisesta teoksesta/teoksista.

Ohjelmisto-osuus suositellaan esitettäväksi konsertissa tai konsertinomaisessa tilanteessa.

Oppilaalla on lisäksi mahdollisuus esittää oma sävellyksensä tai improvisoida esimerkiksi annetusta teemasta, aiheesta, motiivista tai sointupohjasta.

Asteikot

Asteikkosoiton nopeutta ei määritellä. Asteikoilla ja murtosoinnuilla pyritään kehittämään instrumentin hallintaa kaikilla osa-alueilla, soittotekniikan notkeutta ja sujuvuutta sekä keskeisten musiikin rakennusainesten havaitsemista ja hallintaa soitettavassa ohjelmistossa.

Suoritukseen valmistetut asteikot tulee merkitä suoritusohjelmaan.

Ulkoa soittaminen

Asteikot soitetaan ulkoa.

Ohjelma pyritään esittämään pääsääntöisesti ulkoa.

Ohjelma tai osa siitä voidaan kuitenkin esittää nuoteista, mikäli se on sävellyksen esittämisen tai instrumentin luonteen kannalta tarkoituksenmukaista.

Ohjelmisto

Teosluettelot on tarkoitettu opettajille esimerkinomaisiksi ohjelmiston suunnittelun apuvälineiksi, joita voi soveltaa.

Oppilaan ohjelmiston tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason suosituksia.

On suositeltavaa, että ohjelmistossa on aikamme musiikkia.

Yksi teos voi olla vain kerran oppilaan teosluettelossa.

Harjoitettavan ohjelmiston sekä tasosuorituksen ohjelman tulee koostua erityyillisistä, eri säveltäjien sävellyksistä.

Ohjelmiston tulee olla riittävän laaja, esimerkiksi noin kolminkertainen tasosuorituksen ohjelmaan nähden.

Teosluettelot löytyvät Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivuilta osoitteesta www.musicedu.fi.

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITTAIN

Perustaso 1

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- löytää luontevan soittotavan
- oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä
- oppii harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kykenee tuomaan esiin kappaleen luonnetta ja tunnelmaa
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen
- saa valmiuksia ulkoa soittamiseen
- saa valmiuksia yksinkertaisten musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen
- saa kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia yhteismusisointiin
- rohkaistuu improvisoimaan ja säveltämään
- kiinnostuu musiikin kuuntelemisesta
- osaa pitää hyvää huolta soittimesta

SISÄLTÖ

- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita.

- Duuri- ja molliasteikkoja peruskolmisointuineen.
- Helppoja kappaleita, jotka edustavat eri tyyliä ja tyylikausia sekä ovat tempoiltaan ja tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Prima vista -soittoa.
- Yhteismusisointia.
- Mallet-soitinten ja patarumpujen soittoa oppilaan niin halutessa.
- Musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Kaksi etydiä pikkurummulla.
- Duetto opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Etydeihin ja duettoon sisältyvät aika-arvot: neljäsosa, kahdeksasosa, kahdeksasosatrioli ja kuudestoistaosa.
- Lajitelma erilaisia beat -komppeja rumpusetillä.
- Pieni teos tai etydi kahdelle tai useammalle soittimelle tai vaihtoehtoisesti lajitelma erilaisia beat-komppeja rumpusetillä.
- Valmisteltuja asteikkoja kolmisointuineen 1-oktaavin alalta lautakunnan valinnan mukaan kahteen ylennys- ja alennusmerkkiin asti.
- Yksi teos mallet-soittimelle (marimba/ksylofoni/vibrafoni)
- Helppo prima vista -tehtävä pikkurummulle.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.

Perustaso 2

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas

- kehittää nuotinlukutaitoaan
- oppii edelleen harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa lisää valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin

- kykenee oppimaan uusia sävellyksiä
- saa lisää valmiuksia ulkoa sekä kuulonvaraisesti soittamiseen
- kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- on saanut kokemusta esiintymistilanteista
- kehittää edelleen valmiuksiaan yhteismusisointiin
- improvisoi ja säveltää omista musiikillisista lähtökohdistaan
- kuuntelee musiikkia ja tutustuu eri tyylikausien musiikkiin sekä kuuntelemalla että soittamalla

SISÄLTÖ

- Duuri- ja molliasteikkoja peruskolmisointuineen.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita.
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Prima vista -soittoa.
- Yhteismusisointia.
- Musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Vähintään yksi etydi pikkurummulla. Etydi sisältää flameja, tremoloita ja nyansseja.
- Etydi useammalle lyömäsoittimelle ("multiple percussion"), jossa rumpujen lisäksi on mm. tamburiini, triangeli ja kastanjetit.
- Kaksi teosta mallet-soittimelle (marimba/ksylofoni/vibrafoni). Vähintään toisessa teoksista on säestys.
- Teos kahdelle patarummulle. Teos sisältää tremoloita.
- Viritystehtävä.
- Useita eri tyylejä ja fillejä sisältäviä rumpukomppeja (esim. shuffle, jazz, triolikomppi) tai sävelletty kappale rumpusetille.
- Valmisteltuja asteikkoja kolmisointuineen lautakunnan valinnan mukaan neljään ylennys- ja alennusmerkkiin asti.

- Prima vista –tehtävä pikkurummulle, joka vastaa vaikeustasoltaan PT1:n ohjelmistoa tai helppo prima vista –tehtävä patarummuille (2 rumpua).

On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.

Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.

Perustaso 3

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas

- kykenee ylläpitämään ja harjoittamaan soittotaitoaan itsenäisesti
- saa valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- kykenee soittamaan ulkoa ja kuulonvaraisesti
- kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- on saanut kokemusta esiintymistilanteista
- ottaa osaa yhteismusisointiin ja kykenee toimimaan ryhmän jäsenenä
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia
- improvisoi ja säveltää omista musiikillisista lähtökohdistaan
- kuuntelee musiikkia, tutustuu oman aikansa musiikkiin sekä suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän tapahtumia muun muassa tiedotusvälineiden avulla sekä mahdollisuuksien mukaan elävinä esityksinä
- tutustuu etnisiin rytmeihin (esim. afro-, latin-, arabialais- tai aasialaisrytmejä) ja käsirumpujen soittoon (esim. kehärumpu, conga, djembe, darabuka)

SISÄLTÖ

- Duuri- ja molliasteikkoja peruskolmisointuineen.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita.
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Prima vista –soittoa.
- Yhteismusisointia.

- Musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa monipuolisen konsertin, joka sisältää erityyisiä sävellyksiä eri aikakausilta.
- On suositeltavaa, että tasosuoritus sisältää aikamme musiikkia.
- Yksi rudimenttiteos pikkurummulla.
- Yksi ”klassinen” etydi pikkurummulla. Etydi sisältää vaihtuvia tahtilajeja.
- Vähintään kaksi teosta mallet-soittimella. Toinen neljälle malletille ja toinen säestyksellinen. Vibrafonin soitto on suotavaa.
- Teos neljälle (tai useammalle) patarummulle
- Viritystehtävä patarummuille, jossa oppilas muodostaa lautakunnan valitsema säveliä annetun äänen mukaan.
- Etnisten rytmien soittaminen etnisillä soittimille (käsirummut). Tämä osuus voi olla myös merkittävänä osana ”multiple percussion” -teosta.
- Teos usealle lyömäsoittimelle (”multiple percussion”).
- Valmisteltuja asteikkoja kolmisointuineen lautakunnan valinnan mukaan. Harjoitettavana kaikki asteikot.
- Prima vista -tehtävä mallet-soittimelle (marimba, ksylofoni tai vibrafoni). Tehtävä vastaa vaikeustasoltaan perustaso 2:n ohjelmistoa.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.

Musiikkiopistotaso

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- saa valmiuksia teosten itsenäiseen harjoittamiseen
- kykenee hyödyntämään musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soitossaan
- tutustuu aikamme musiikin soittotekniikoihin ja notaatioon
- kykenee soittamaan ulkoa

- kykenee hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia
- saa kokemuksia esiintymistilaisuuksista
- ottaa osaa yhteismusisointiin
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia
- kuuntelee konserttiesityksiä ja äänitteitä
- tutustuu oman aikansa musiikkiin ja suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän Tapahtumia muun muassa tiedotusvälineiden avulla sekä mahdollisuuksien mukaan elävinä esityksinä
- kehittää sävellys- ja improvisointitaitojaan

SISÄLTÖ

- Duuri- ja molliasteikot peruskolmisointuineen.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita.
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia.
- Aikamme musiikkia.
- Tavallisimpia orkesteripaikkoja pikkurummulle ja mallet-soittimelle.
- Prima vista -soittoa.
- Yhteismusisointia erilaisissa kokoonpanoissa.
- Musiikin luomista, säveltämistä ja improvisointia mahdollisuuksien mukaan.

SUORITUS

Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa monipuolisen konsertin, joka sisältää erityylyisiä sävellyksiä eri aikakausilta.

On suositeltavaa, että suoritus sisältää aikamme musiikkia.

Vähintään kaksi erityylistä etydiä pikkurummulla (esim. rudimentti ja klassinen). Toisen etydeistä tulee sisältää vaihtuvia tahtilajeja.

Kaksi teosta mallet-soittimilla, joista toisen on oltava laajamuotoinen. Teoksissa tulee olla merkittäviä osuuksia neljällä malletilla soittoa.

Lautakunta voi kysyä tavallisimpia orkesteripaikkoja pikkurummulle ja mallet-soittimelle.

Teos, joka on kirjoitettu neljälle patarummulle. Teos sisältää virityksen vaihtoja.

Laajamuotoinen lyömäsoitinteos usealle lyömäsoittimelle. Teos sisältää polyrytmejä.

Asteikkoja kolmisointuineen lautakunnan valinnan mukaan. Harjoitettavana kaikki asteikot.

Prima vista –tehtävä mallet-soittimella (marimba, ksylofoni tai vibrafoni). Tehtävä vastaa vaikeustasoltaan perustaso 3:n ohjelmistoa.

On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.

Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.

Ohjelma pyritään rakentamaan sellaiseksi, että se tuo monipuolisesti esiin oppilaan persoonallisia piirteitä.

ARVIOINTIKRITEERIT

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista ja auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita ja saavuttamaan niitä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy kannustavia ja rakentavia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin.

Arvosana-asteikko

Erinomainen 5

Kiitettävä 4

Hyvä 3

Tyydyttävä 2

Hyväksytty 1

Uusittava

Tasosuoritukset arvioidaan asteikolla 1-5 / uusittava. Perustaso1 arvioidaan ilman arvosanaa, jolloin tasosuoritus on joko suoritettu tai uusittava.

Oppilaalle annetaan suullinen palaute kaikilta lautakunnan jäseniltä tai puheenjohtajan yhteenvedo.

Oppilas saa kirjallisen arvioinnin kuten Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteet edellyttävät.

Tasosuoritusten arvosanat määritellään seuraavien kriteerien mukaisesti:

ERINOMAINEN 5

teknisen osaamisen lisäksi virtuoosista ja loisteliasta

tulkinnassa kypsempää musikaalisuutta kuin alemmissa arvosanoissa

KIITETTÄVÄ 4

hyvin ja ehyesti esitetty ohjelmisto

kaikki mennyt hyvin, kaikki osattu

HYVÄ 3

perusteiltaan onnistunut tutkinto, jossa kuitenkin pientä epävarmuutta

TYYDYTTÄVÄ 2

yleistä epävarmuutta

HYVÄKSYTTY 1

hyvin epävarma suoritus, mutta musiikilliset muodot selvillä

Oppilasta ohjataan myös itsearviointiin, jossa keskitytään mm. seuraaviin seikkoihin:

- tunteiden hallinta suoritustilanteessa
- kurssin koettu suoritustaso suhteessa harjoitusprosessiin ja omiin odotuksiin
- mahdolliset kehityskohteet työskentelyssä (harjoittelu, soittotunnit) seuraaviin tehtäviin valmistauduttaessa

INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT

LYÖMÄSOITINTENSOITON TASOSUORITUSTEN ARVIOINTIA TEHTÄESSÄ KIINNITETÄÄN HUOMIOTA SEURAAVIEN TEKNISTEN, MUSIIKILLISTEN JA TULKINNALLISTEN ASIOIDEN HALLINTAAN:

- luonteva soittoasento
- käsien käyttö (sormet, ranteet, käsivarret)
- tempon valinta ja hallinta
- rytmin käsittely, esim. vaihtuvat tahtilajit
- artikulaatio
- dynamiikka
- nyanssit
- persoonallisuus soitossa
- fraseeraus
- musiikin muodot
- tyylikaudet
- yhteissoittotaidot
- esiintymistaito